

Θάνος Πολύδωρος

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΗΜΩΝ ΒΑΣΕΙ Π.Δ. 54/2018

Θεωρητικό Πλαίσιο – Πρακτικός Οδηγός Κατάρτισης
– Σύγχρονο Σύστημα Διακυβέρνησης

Αθήνα
2025

Στους γονείς μου

Η επιτυχία δεν είναι τυχαία. Είναι σκληρή δουλειά, επιμονή, μάθηση, μελέτη,
θυσία και πάνω απ' όλα αγάπη γι' αυτό που κάνεις ή μαθαίνεις να κάνεις.

Edson Arantes do Nascimento (Pelé)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βιογραφικό συγγραφέα	xv
Πρόλογος, Δρ. Παυλίνα Καρασιώτου	xvii
Πρόλογος, Σάνδρα Κοέν	xix
Εισαγωγικό σημείωμα	xxi
Συντομογραφίες	xxiii
Ευρετήριο Πινάκων	xxv
Ευρετήριο Διαγραμμάτων	xxix

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Δημόσιος Τομέας	1
1.1 Σύστημα Εθνικών Λογαριασμών	1
1.2 Δημόσιος Τομέας	5
1.3 Ο Δημόσιος Τομέας στην Ελλάδα	6
1.4 Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	8
1.5 Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) στην Ελλάδα	10
1.6 Αρμοδιότητες Δήμων	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Δημόσιο Λογιστικό	15
2.1 Γενικές αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης	17
2.2 Γενικές αρχές Δημοσιονομικού Σχεδιασμού	18
2.3 Ο Κανόνας των καθαρών δαπανών	19
2.4 Ενεργοποίηση του διορθωτικού μηχανισμού	20
2.5 Σχέδιο διορθωτικών ενεργειών	20
2.6 Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό – Διαρθρωτικό Σχέδιο	21
2.7 Πολυετής Δημοσιονομικός Προγραμματισμός	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Το νέο Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης (Π.Δ. 54/2018)	25
3.1 Σημαντικές αλλαγές που επιφέρει το νέο Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης (Π.Δ.54/2018)	26
3.2 Οι νέες Χρηματοοικονομικές Αναφορές του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (Π.Δ.54/2018)	27
3.3 Οι νέες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (Π.Δ.54/2018)	27
3.4 Οι νέες Λογιστικές Πολιτικές του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (Π.Δ.54/2018)	28
3.5 Ποιοτικά χαρακτηριστικά του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (Π.Δ. 54/2018)	28
3.6 Αρχές εφαρμογής του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (Π.Δ. 54/2018)	31
3.7 Λογιστική & ψηφιακή ωριμότητα ευρωπαϊκών Δήμων	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Προϋπολογισμός	41
4.1 Ο Προϋπολογισμός στον Δημόσιο Τομέα	41

4.2	Συστήματα Προϋπολογισμού σε Δήμους της Ευρώπης	42
4.3	Ο Προϋπολογισμός των Δήμων	44
4.4	Γενικές αρχές κατάρτισης των Προϋπολογισμών των Δήμων	45
4.5	Προγραμματισμός και Προϋπολογισμός των Δήμων	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

	Ο Προϋπολογισμός των Δήμων βάσει του Π.Δ. 54/2018	49
5.1	Σχέδιο Λογαριασμών του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (Π.Δ. 54/2018)	50
5.2	Οικονομική Ταξινόμηση	50
5.3	Νέα Δομή Προϋπολογισμού βάσει Π.Δ.54/2018	58
5.4	Διοικητική Ταξινόμηση	62
5.5	Ταξινόμηση Ο.Τ.Α. «Υπηρεσίες»	63
5.6	Νέα Δομή Προϋπολογισμού βάσει Π.Δ.54/201 με «Υπηρεσίες»	66
5.7	Λοιπές Ταξινομήσεις	67
5.8	Συνοπτικός Προϋπολογισμός Δήμων	68
5.9	Μεθοδολογία Κατάρτισης Προϋπολογισμού βάσει Π.Δ.54/2018	72
5.10	Έσοδα	85
	5.10.1 Προϋπολογισμός Ιδίων Εσόδων του Δήμου	86
5.11	Έξοδα	94
5.12	Αποθεματικό	96
5.13	Χρηματικό Υπόλοιπο	97
5.14	Ανταποδοτικές Υπηρεσίες	98
5.15	Αδυναμία Ισοσκέλισης	104
5.16	Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης	106
5.17	Συζήτηση και ψήφιση Προϋπολογισμού	108
5.18	Κυρώσεις	109
5.19	Διαδικασία Κατάρτισης και Έγκρισης Προϋπολογισμού & Ο.Π.Δ.	110

5.20	Έλεγχος και έγκριση Προϋπολογισμού & Ο.Π.Δ.	115
5.21	Διάρκεια Ισχύος Προϋπολογισμού Δήμων	120
5.22	Οι Υποχρεωτικές Δαπάνες των Δήμων	121
5.23	Τι ισχύει στην περίπτωση που δεν υφίσταται εγκεκριμένος Προϋπολογισμός μετά την 31η Μαρτίου;	123
5.24	Αναμορφώσεις Προϋπολογισμού	124
5.25	Εκτέλεση Προϋπολογισμού	126
5.26	Έλεγχος επίτευξης οικονομικών στόχων	126
5.27	Απολογισμός	129
5.28	Ημερολόγιο ενεργειών	131

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

	Σύγχρονο Σύστημα Διακυβέρνησης Δήμων	139
6.1	Προϋπολογισμός Επιδόσεων (performance budgeting)	139
6.2	Κλιματικός Προϋπολογισμός (climate budgeting)	144
6.2.1	100 Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις έως το 2030	144
6.2.2	Σχέδιο Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (Σ.Ε.Α.Κ.)	146
6.2.3	Δημοτικό Σχέδιο Μείωσης Εκπομπών (ΔηΣΜΕ)	146
6.2.4	Κλιματικός Προϋπολογισμός	147
6.2.5	Διεθνές Πρότυπο Κλιματικών Γνωστοποιήσεων Δημοσίου Τομέα (IPSAS Climate-related Disclosures)	149
6.3	Έμφυλος Προϋπολογισμός ή Προϋπολογισμός Ισότητας των φύλων (gender budgeting)	150
6.4	Προϋπολογισμός Ευημερίας (well-being budgeting)	152
6.5	Προϋπολογισμός Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης ΟΗΕ (SDG budgeting)	152
6.6	Παρατηρητήριο Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainability Observatory)	155
6.7	Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμων & Διακυβέρνηση Βιωσιμότητας (sustainability governance) – Αντί Επιλόγου	157

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	163
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	
Οικονομική Ταξινόμηση, ΑΡΙΘ. 2/45253/ΔΠΓΚ/26.06.2025 ΥΑ (Β΄ 3364)	177
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β 1	
Έσοδα Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού, Αντιστοίχιση σύμφωνα με την ΑΡΙΘ. 2/45253/ΔΠΓΚ/26.06.2025 ΥΑ (Β΄ 3364)	335
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β 2	
Δαπάνες Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού, Αντιστοίχιση σύμφωνα με την ΑΡΙΘ. 2/45253/ΔΠΓΚ/26.06.2025 ΥΑ (Β΄ 3364)	365
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ	
Ορισμοί, Παράρτημα Β.5 Π.Δ. 54/2018	405
Α. Έσοδα	407
Β. Δαπάνες	412
Γ. Ενσώματα πάγια άυλα πάγια και αποθέματα	420
Δ. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	422
Ε. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	424
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ	
Υπόδειγμα Συνοπτικού Προϋπολογισμού Ο.Τ.Α., Πίνακας Α1 Εγκυκλίου ΥΠ.ΕΣ. 16/50360/22.9.2025	425
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε	
Οδηγίες κατάρτισης Προϋπολογισμού Δήμων 2026, Κ.Υ.Α. 41522/2025	451